

R VAN ONS ALLEMAAL SINDS 1995

Le commencement du monde

Constantin Brancusi
1924. Brons,
H 16,5 L 28,5 cm
KRÖLLER-MÜLLER
MUSEUM OTTERLO
c/o Pictoright
Amsterdam 2016

Aangekocht in 1995 met steun van de Vereniging Rembrandt, mede dankzij het Prins Bernhard Cultuurfonds, de Mondriaan Stichting en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.

Er werden heel wat wenkbrauwen gefronst toen het Kröller-Müller Museum in 1995 ruim drie miljoen gulden neertelde voor *Le commencement du monde* van Constantin Brancusi, maar de kritiek verstomde al snel. 'Het ei' – zoals het beeld vaak wordt genoemd – bleek alom geliefd om zijn serene schoonheid en een onmisbaar object in de presentatie. Directeur Lisette Pelsers: 'Het was een briljante aankoop, waar ik mijn voorganger nog altijd heel dankbaar voor ben'.

De Roemeense beeldhouwer Constantin Brancusi (1876-1957) geldt als de patriarch van de moderne beeldhouwkunst. Toch was zijn werk halverwege de jaren negentig in geen enkel Nederlands museum vertegenwoordigd. Dus toen bekend werd dat een van zijn topstukken, *Le commencement du monde* uit 1924, ter veiling zou komen bij Christie's in Londen, begreep iedereen dat dit een kans was die niet gemist mocht worden. Evert van Straaten, de toenmalige

directeur van het Kröller-Müller Museum, trok alles uit de kast om dit beeld te verwerven. En met succes. Aanvullende financiering kwam van de Vereniging Rembrandt, daartoe mede in staat gesteld door het Prins Bernhard Cultuurfonds, de Mondriaan Stichting en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.

'Een briljante aankoop', oordeelt de huidige directeur Lisette Pelsers ruim twintig jaar later over 'het ei' van Brancusi. 'Volgens de kranten was het een erg duur ei, maar tegenwoordig zouden we het niet meer kunnen kopen, want de prijs zou nu een veelvoud zijn van het bedrag dat we toen hebben betaald. In geen enkel ander museum in Nederland vind je zo'n Brancusi, daarvoor moet je naar Parijs of naar Zwitserland.' Wat maakt dit beeld zo belangrijk? Pelsers: 'Het is een heel bepalend werk voor de kunstgeschiedenis, en een majeur werk van Brancusi. Wat Mondriaan heeft betekend voor de schilderkunst, betekende Brancusi voor de beeldhouwkunst. Daarom wordt dit

werk bij ons ook altijd in de buurt van de Mondriaans getoond.'

'Brancusi is net als Mondriaan de weg naar abstractie ingeslagen. Hij begon met een liggend hoofdje en ging steeds verder met het abstraheren daarvan, totdat hij uiteindelijk bij een volledig geabstraheerde, pure vorm uitkwam.' Door een gelukkige omstandigheid wist het Kröller-Müller Museum vier jaar na de opzienbarende aankoop een liggend kinderhoofdje van Brancusi uit 1908 te bemachtigen, dat *Le commencement du monde* nog meer glans gaf, omdat het als een voorstadium ervan kan worden gezien. Ze worden in het museum samen in een vitrine getoond. Wordt Brancusi's klassieker uit 1924 vaak in bruikleen gevraagd door andere musea? Pelsers: 'We lenen het nooit uit. Misschien dat we het voor de grootste Brancusitentoonstelling aller tijden zouden doen, maar we kunnen het eigenlijk niet missen omdat het zo'n belangrijk verhaal vertelt in de opstelling. En er zijn mensen die er speciaal voor komen.' ♦